

בבית הדין העליון

של האיגוד הישראלי לשחמט

בפני מותב תלתא

העותרים :

1. מועדון השחמט אס"א ת"א
  2. מועדון השחמט אליצור מ.א. שומרון
  3. מועדון "שחמט לכל" - מועדון השחמט גני תקוה
  4. מועדון השחמט "חיפה-נשר"
- ע"י ב"כ ועה"ד צבי יפה ו/או איל יפה ואחי

-נגד-

המשיבים :

1. האיגוד הישראלי לשחמט
2. חברי הנהלת האיגוד המכהנים או כיהנו 6 שנים או יותר ברציפות וביניהם ה"ה צביקה ברקאי, אילנה דוד, עדי להב, דן קליסקי, אלכס פולג, אלכס ראזניקוב

פסק דין

מבוא

ביום 24.06.2024 עתידה להתקיים אסיפה כללית של האיגוד הישראלי לשחמט (להלן - "האיגוד") שבגדרה ייערכו גם בחירות, לרבות להנהלת האיגוד. המועד האחרון להגשת רשימת המועמדים היה 10.06.2024. 28 ימים קודם לכן הוגשה עתירה זאת.

העתירה שהוגשה באמצעות משרד עו"ד יפה, על ידי ארבעה מועדוני שחמט (להלן - "העותרים") וביניהם מועדון השחמט אס"א ת"א (להלן - "העותר 1") מבקשת מבית הדין למנוע את מועמדותם של לפחות שישה חברי הנהלה ותיקים המכהנים כיום. המדובר בפועל בחמישה חברי הנהלה הנמנים עם רשימה בשם: "הרשימה למען השחמט בישראל" בראשות יו"ר ההנהלה מר צבי ברקאי וכן מדובר במר עדי להב ממועדון ראשון לציון. מר להב ששמו מופיע בעתירה כאחד מהמשיבים 2 הודיע לבית הדין כי הוא תומך בעתירה, דבר שלא מנע ממנו להעמיד את עצמו מחדש לבחירה במקום החמישי מתוך שנים עשר ברשימה שמאחדת את מועדון ראשון לציון ומועדון רמת גן וזאת חרף העובדה שהוא מצהיר על כך שכיהן כחבר הנהלה בשש השנים האחרונות ולפיכך, אינו זכאי, לפי דעתו, להתמודד. את שמו של מר אלכס

ראזניקוב, הנמנה אף הוא בין המשיבים 2, לא מצאנו כלל ברשימת המועמדים להנהלה באסיפה הכללית הממשמשת ובאה (להלן- "באסיפה הכללית").

בעתירה מתבקש בית הדין ליתן את הסעדים הבאים :

- א פסק דין הצהרתי לפיו כל מי שכיהן כחבר הנהלה שתי קדנציות במצטבר, לאו דווקא ברציפות (שש שנים) אינו יכול להגיש מועמדות להנהלה באסיפה הכללית, גם לאחר תיקון התקנון בעניין זה בשנת 2020.
  - ב צו המונע מכל חבר הנהלה המכהן שתי כהונות במצטבר או ברציפות מכוח התקנון בנוסח טרם השינוי משנת 2020, להגיש מועמדות לבחירות להנהלה באסיפה הכללית.
  - ג צו הקובע כי מי שנבחר בבחירות שהתקיימו ב-2021 וכיהן קודם לכן כהונה נוספת או כהונות נוספות ובסך הכל 6 שנים, מנוע מלהתמודד כחבר הנהלה גם מכוח סעיף 9.1.1.2 בנוסחו המתוקן של התקנון.
- בית הדין מתבקש, איפוא, לבצע מעין צעד שתהיה נודעת לו, לכאורה השפעה מופלגת על תוצאות הבחירות באסיפה הכללית, בכך שלא יאפשר בדרך הרגילה של הכרעת החברים בבחירות באסיפה הכללית, לקבוע מי ומי יהיה בהנהלה החדשה אלא תחת זאת, יקבע באמצעות פרשנות כי אותם חברי הנהלה שנופלים בגדר הצווים האמורים, מנועים מלהיבחר להנהלה.

נימוקי העתירה

ב"כ העותרים, עו"ד איל יפה שעשה עבודתו נאמנה, מודע לכך שתקנון היסוד של האיגוד הוא המסמך המכונן שמחייב את חברי האיגוד וכי אין בתקנון זה (להלן-"התקנון") כל עוגן לפיו נוכל להוציא צו מהצווים המבוקשים על ידיו לפיכך הוא מבקש מאיתנו למעשה להתעלם מהנוסח הנוכחי של התקנון בסעיף העומד על המדוכה או לעקור ממנו את המילים : "תקף החל מבחירות 2021 או לקרוא לתוכו סעיף נוסף של הגבלת כהונה, שלא נאמר בו וכל זאת באיצטלה של פרשנות.

לביתקנון המחייב ששומה עלינו לפסוק לפיו, נאמר בסעיף 9.1.1.1

: "הנהלה נבחרת על ידי האסיפה הכללית אחת לשלוש שנים (תקף החל מבחירות 2021) ומספר חבריה יעמוד על 15 חברים"

ואילו סעיף 9.1.1.2 (להלן-"הסעיף") קובע לאמור :

"חבר הנהלה לא יכול להיבחר ליותר משתי קדנציות רצופות ולמקסימום של שש שנים (תקף החל מבחירות 2021)".

עינינו הרואות, תקופת הגבלת הכהונה מתחילה לפי התקנון הנוהג מבחירות 2021, לפיכך כהונות שקדמו לשנה זאת אינן נספרות וממילא תהיה נפקות משפטית לסעיף זה רק בבחירות הבאות בשנת 2027 ולכן אין מקום להוציא אף אחד מהצווים המבוקשים.

כדי להתגבר על קושי זה, תוקפים העותרים את נסיבות חקיקת הסעיף וטוענים כי בחטא יסודו. שורשיו של החטא הנטען הם באסיפה הכללית של האיגוד בשנת 2020. בשנה זאת, בתקופת הקורונה התקיימה האסיפה הכללית בזום ובה בין היתר שונה התקנון לגבי הגבלת כהונת חברי הנהלה.

זעמם של העותרים מופנה בעיקר כלפי המילים "תקף החל מבחירות 2021" בסעיף. לדבריהם, הדיווח לרשם העמותות על האסיפה משנת 2020 היה מטעה וחסר והפיסקה בסעיף לגבי תחולתו מבחירות 2021 היא תולדה של מזימה של חברי הנהלה ותיקים שבקשו להאריך את כשרותם להיות מועמדים להנהלה ועשו כן "תוך ניצול נחזה של רוב הקולות באותה עת". בפנינו טען עו"ד יפה כי לדעתו נפלו פגמים שונים ברישום הפרוטוקול מאסיפת הבחירות בשנת 2020 וחמור מכך, הוא טוען שהנוסח של התקנון שאושר על ידי הרשם שונה מהנוסח שנטען שאושר באסיפה הכללית. הוא אף מרחיק לכת וטוען כי לדעתו אין מחלוקת על כך. לדעתו, החלת הסעיף גם על מועמדים שכיהנו בעבר שני קדנציות או יותר יש בה משום סוג של חקיקה רטרואקטיבית וכי היא מזמינה הנצחה של הנהלות קיימות שתתקנה את הוראות הגבלת הכהונה ברוב שיכשיר את המשך מועמדותם.

תגובת המשיבים, למעט מר עדי להב

לנימוקי העתירה השיב בצורה יפה וממצה עו"ד יורם צברי מטעם כל המשיבים, למעט מר להב.

לדבריו, שגובו ברובם במסמכים, קודם לאסיפה הכללית משנת 2020 נמסרה הודעה על ידי עובד האיגוד מר פילוסוף שבה נכתב בסעיף 4:

" בחודשים האחרונים האיגוד גיבש תקנון משופר ומורחב (מ-13 עמודים ל-39) אשר יעלה להצבעה באסיפה הכללית. התקנון המיועד מכיל סעיפים רבים אליהם לא מתייחס התקנון הקיים.

הסעיפים המופיעים באדום בקובץ הם סעיפים חדשים.

הסעיפים המופיעים בשחור הם סעיפים קיימים בתקנון הנוכחי.

סעיפים עם קו אמצעי הם סעיפים אשר נמצאים בתקנון הקיים ומיועדים למחיקה.

הצעות נוספות לשינוי תקנון ולנושאים לדיון יש להגיש במייל בקובץ וורד, בהתאם ללוח הזמנים המופיע בהנחיות המופיעו בהזמנה. יש לציין את שם המגיש, מספר השחקן סעיף התקנון בו מוצע השינוי, השינוי המוצע ונימוק לשינוי המוצע"

בפרוטוקול האסיפה הכללית 2020 נכתב בין היתר

המדובר באסיפה שהתקיימה בסביבת זום ולאור מגפת הקורונה ולפי הוראות משרד הבריאות, האוסרות התכנסויות מעל 20 איש.....

שינויים בתקנון האיגוד אושרו ברוב קולות (42 בעד, 4 נמנעים, ללא מתנגדים)

השינויים האמורים הם פרי מאמץ של חודשים רבים של חברי הנהלה, נציגי מועדונים ועובדי האיגוד ששקדו עליהם. גם מר להב וגם מר צברי נטלו חלק בעבודת הכנה זאת. גם נציגי העותר 1 וגם מר להב נטלו חלק באסיפה.

מסמך השינויים שאושר על ידי האסיפה הכללית ב2020 הועבר לבדיקתו ואישורו של רשם העמותות שאישר אותו, לרבות את הסעיף, ביום 18.04.2021, במסמך שצירף עו"ד צברי לתגובתו.

המשיבים גם טוענים לשיהוי רב מאוד מצידם של העותרים, לפגיעה בסמכות וריבונות האסיפה הכללית, לכך שאין הגבלה חוקית או תקנונית על משך הכהונה של חברי הנהלת עמותה. הם מציינים כי הגבלת הכהונה, המצויה בסעיף, מחמירה יותר עם חברי ההנהלה מהמגבלה שנהגה לפני חקיקת הסעיף.

למקצת מטענות אלה נדרש בהמשך.

דיון ומסקנות

בפתח הדיון ברצוננו לעמוד על מספר **ליקויים דיוניים וראייתיים** בעתירה. בהגינותו כי רבה, הודה ה"כ העותרים בטיעון בעל פה כי:

" יש כאן שיקולים של לוחות זמנים. זה לא אומר שויתרתי על טענות. עבדתי בלחץ זמן להגיש את הערעור".

אכן, כשמגישים עתירה 28 ימים לפני המועד האחרון להגשת רשימת המעומדים לבחירה להנהלת האיגוד, מקשה הדבר, לא רק על האיגוד ועל בית הדין אלא גם על ב"כ בעלי הדין.

בהחלטת בית הדין בעניין **מועד הישיבה הראשונה של הנהלת האיגוד** נכתב בין היתר:

"במקרה זה, לא היה לדעתי ראוי להמתין עד לרגע האחרון עד שהוגשה העתירה. בית הדין חייב ללמוד את העובדות וללמוד את ההיבטים המשפטיים בטרם יגיע להחלטה מושכלת וככל שניתן לחסוך ממנו החלטות על אתר, כך ייטב"

בהחלטה **בערעור של מועדון השחמט ראשון לציון** נכתב:

" לעיתים סד הזמנים הקצר נובע משיהוי בלתי מוצדק בהגשת הערעור. שיהוי כזה יכול במקרים מסוימים להצדדיק את דחיית הערעור על הסף שכן ראוי להימנע מהליכים מזורזים בשמיעת ערעורים, אם אין הכרח אובייקטיבי להצדקת הליכים מהירים כאלה".

בהחלטה בערעור מועדון עירוני פתח-תקוה מ 14.6.2021

נכתב:

" ..דומה שהמערער...לא הפנים..את משמעות ההליך המשפטי בכלל ובמקרה זה בפרט וזאת הן מבחינה דיונית והן מבחינה מהותית. מבחינה דיונית, על שום מה? על שום שההליך המשפטי ברוב המכריע של המקרים הוא הליך שבו נצים לפחות שני צדדים ובמקרים רבים גם צדדים נוספים. לכל אחד מגיע "יומו בבית משפט"; כל אחד זכאי למנות לעצמו עורך דין, לאסוף את כל הראיות הרלבנטיות לגביו ולגבי יתר הצדדים להתדיינות, לחקור את הצדדים האחרים, להעלות טענות משפטיות ועובדתיות וכל זאת תוך תיאום בין הצדדים ובין עורכי הדין שלהם כאשר גם מדובר בסיג ושיח שנוטלים בו חלק גם צדדים שעוסקים בנושא השחמט בהתנדבות ויש להם גם מחויבויות אחרות. אם רוצים לקיים הליך הוגן ותקין, צריך כאמור לוודא שמתקיימים כל התנאים שפורטו לעיל וכל צד אכן קבל את ההזדמנות להשמיע את עמדתו...ומבחינה מהותית על שום מה? על שום חומרת הדברים שהמערער מייחס לגורמים בלתי מזוהים בהנהלת האיגוד, למנכ"ל האיגוד ולצוות העובדים הכפופים לו...המערער בקלות שהיא בלתי נסבלת בעיני, מתאר את התנהלות הגורמים שהזכרתי כחציית קו אדום..האם הוא

מצפה שבדיון קצר... מבלי להקדיש לכך את הזמן הראוי, ניתן להטביע אות קין כזה?"
ובהמשך: "היד צריכה לרעוד בטרם יואשמו מוסדות, עוכדים ומועדונים באיגוד לשחמט
בביצוע מעשים פליליים. יש כאן הוצאת שם רע לא רק על אותם גופים ואישים, אלא היא
מוציאה דיבה על איגוד השחמט כולו,"

סעיף 9.3.6 לתקנון הנוהג קובע לאמור:

**"לכל עתירה או ערעור שיוגשו לבית הדין, יצרף העותר או המערער את ראיותיו, לרבות
עדויות בתצהירים ואת טענותיו והמשיב יגיש מצדו את תגובתו לאמור בעתירה או בערעור וכן
את ראיותיו, לרבות עדויות בתצהירים ואת טענותיו".."**

לעתירה לא צורף אף תצהיר והמסמכים שצורפו, הם ברובם כלליים ואין בהם כדי לבסס
תשתית עובדתית שעליה נסמכת עתירה. כך למשל, חרף טענות שמועלות ביחס להתכתבויות
עם רשם העמותות, לא צורפה לעתירה כל התכתבות עם רשם העמותות בנושא שנמצא על
המדוכה, לא על ידי העותרים ולא על ידי מר להב שאישר כי בידיו נמצא תיק רשם העמותות
הרלבנטי לעתירה. כמו כן, נטענו טענות ביחס לפרוטוקול שהיו אולי יכולות להתבסס על
הקלטת הפרוטוקול המצויה בידי האיגוד. ב"כ העותרים טוען שלא ידע על קיום הקלטה
כזאת. מן הראוי היה שיפנה וישאל את האיגוד בנדון, בטרם יטען מה שטען לגבי אותו
פרוטוקול. מר להב צירף לתגובתו מסמכים שונים שכמעט אף אחד מהם אינו מעלה ואינו
מוריד ביחס לשאלות שעומדות להכרעה בעתירה זאת. אפילו הסיג ושיח שהיה לו עם ועדת
הביקורת מתייחס לסעיף אחר לחלוטין בתקנון.

בעתירה, בטיעונים בעל פה ובמיוחד בדבריו של מר להב, נאמרו דברים חמורים על חברי
הנהלה ועל צוות העובדים באיגוד לרבות האשמות בסילוף פרוטוקולים והטעיית חברי האיגוד.
האשמות חמורות כאלה טעונות מבחינה דיונית פירוט בכתב הטענות וטענות ראיות מוצקות
וחד משמעיות ובהעדר כל ראיה, כיצד ניתן בכלל להיזרש אליהן?

בהחלטה בעניין היועץ המשפטי של האיגוד נכתב:

" ברישא לעתירה נכתב שיו"ר האיגוד שיכתב את הפרוטוקול לצרכיו. זוהי טענה בעלמא לא
נאמר בה מה נכלל בפרוטוקול ולא צריך היה להיות שם וללא נאמר שם מה היה צריך להיכלל
בפרוטוקול ולא נכלל בו. האשמה בשיכתוב פרוטוקול היא האשמה חמורה מבחינה משפטית,
מוסרית וציבורית ואי אפשר לשלחה לחלל האויר מבלי ליתן פרטים ומבלי להביא
אסמכתאות... את הפרוטוקול המקורי רשם עובד מינהלי באיגוד וברגיל עוברים על הרישום
אנשי הסגל המינהלי כמנכ"ל האיגוד וסמנכ"ל התפעול שאין חולקין על מקצוענותם ויושרם.
הרישום כאן הועבר להערות החברים, ... ולא שמעתי שמישהו מהעותרים הצביע על פרט לא
מדויק בפרוטוקול ולא הוגשה כל בקשה פורמלית להנהלה לתיקון הפרוטוקול".

העתירה הוגשה בין היתר כנגד קבוצה לא מוגדרת דיה של משיבים. היא נקבה במספר שמות
של חברי הנהלה ובמפורש נאמר כי הם בין אלה שהם משיבים. אין זו הדרך הדיונית הנכונה
להגשת עתירה. מן הראוי היה לפנות לאיגוד מבעוד מועד ולבדוק במי המדובר ולתת גם לכאלה
שאינם נקובים בעתירה בשם אך היו צריכים להיות רשומים, הזדמנות ליומם בפני בית הדין.
אין זה מתפקידו של בית הדין לעשות מלאכתם של העותרים ולתור אחרי משיבים כאלה
בעצמו.

הוגשו גם מספר בקשות מקדמיות בתפזורת תחת הצורך בהגשתן במקשה אחת, כגון הבקשה
לדחיית מועד האסיפה הכללית שהוגשה לאחר הגשת העתירה ועוד.

בין הבקשות המקדמיות שהוגשו הייתה גם בקשה לאב בית הדין לפסול את עצמו. פסילה של דיין מוסדרת בסעיף 9.3.10 לתקנון הנוהג בו נכתב:

" כל בעל דין רשאי להגיש בקשה מנומקת לפסילת חבר מותב, בשל ניגוד עניינים או חשש למשוא פנים..."

בקשה לפסילת דיין תידון בפני הדיין היושב בדין ותוכרע לפי שיקול דעתו. המדובר בהליך שבתי משפט בארץ ובעולם ממעטים מאוד לנקוט, משום שיש בו כדי להטיל ספק ביכולתו המקצועית של הדיין וכן לעכב הליכי משפט. נהוג להתייחס לשני סוגים של עילות: עילות פסילה של ניגוד אינטרסים כגון היכרות ממשית, קרבה משפחתית ועניין כספי ועילות של דעה קדומה.

הפסלות תיבחן באמות מידה אובייקטיביות ואין די בתחושתם הסובייקטיבית של בעלי הדין או באי כוחם. על מבקש הפסלות להצביע על נסיבות אובייקטיביות, היוצרות חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט עד כי "ננעלה" דעתו של השופט.

ההנחה היא כי השופט היושב לדין הינו מקצועי ומיומן ובידו לבחון את העניינים שבפניו ללא משוא פנים. ניגוד עניינים מתהווה אם וכאשר לבעל התפקיד יש עניין נוסף הקשור במילוי תפקידו ושעלול לגרום לו לבצע את שליחותו בצורה טובה פחות מכפי שהיה מבצעה אלמלא עניין נוסף זה. הניגוד הוא בין החובה המוטלת על בעל התפקיד לבצע את תפקידו ללא משוא פנים ובין העובדה שהעניין הנוסף שליש לו בתפקיד עלול להביא לכך שלא יבצעו כנדרש.

בהחלטה בעניין **היועץ המשפטי של האיגוד** כתב אב בית הדין בעניין זה:

"מתן פרשנות מרחיבה מדי לנושא ניגוד העניינים יכביד מאד ואולי אף עלול לשתק את פעילות האיגוד. חברות באותו מועדון אינה מעידה כלל ועיקר לא על אינטרסים משותפים ולא על יחסים אמיצים. במועדונים גדולים יכול שהחברים אינם מכירים כולם זה את זה ויתכן שבחלקם הם צהובים זה לזה. ומדוע להגביל את ניגוד העניינים לחברות במועדון? ומה עם חברות באותה אגודה או מגורים באותה עיר? יכול אני להעיד על עצמי שלא הייתי יכול לבצע את תפקידי בהרבה מקרים שלא היה מנוס שאדון בהם, משום השתייכותי למועדון אס"א ת"א. היו לי מקרים שפסקתי נגד נציגי אותו מועדון בהנהלה או במוסדות אחרים של האיגוד. חזקה על חבר באחד ממוסדות האיגוד שיעשה הפרדה בין תפקידו המקצועי לבין השתייכותו הארגונית וכל הטלת ספק בכך יש בה זילות מסוימת ביושרת אותם נושאי תפקידים".

בבקשת הפסילה נכתב כי כיוון שאב בית הדין חבר בשורות אחד העותרים, הרי למען הניראות מוטב שיפסול את עצמו. אב בית הדין דחה את הבקשה שכן הטעם היחיד שניתן לה הוא העובדה שהוא רשום כשחמטאי באחת מקבוצות העותר 1. הוא שנים לא מעטות הוא רק רשום בקבוצה ולא משחק בה ובכלל מוזר מאד לשמוע נימוק כזה דווקא מהעותרים שעה שהמשיבים אינם מבקשים בקשה דומה. אין לו כל קשר כלכלי או חברתי או אחר עם העותרים לרבות העותר 1 או עם המשיבים. אין לו כל אינטרס משותף עם מי מבעלי הדין ואין לו כל דעה קדומה ולא גיבש כל עמדה ביחס לתוכן העתירה.

מבחינה דיונית יש לנו גם קושי גדול להידרש בכלל לעתירה.

צודק ב"כ המשיבים באמרו שקיים כאן **שיהוי** גדול מאד. לא הובהר בעתירה מדוע המתינו העותרים עד 28 יום לפני תום מועד הגשת המועמדים להגיש את העתירה. מדוע לא חלקו על הסעיף **לפני** הבחירות להנהלה בשנת 2021 ומאז. מדוע לא פנו בנדון במרוצת אותן שנים לרשם

העמותות? מדוע לא פנו לאסיפות הכלליות שהיו מאז ולא ביקשו לתקן את הסעיף? בית הדין אינו מוסד אקדמי החוקר את ההסטוריה של חקיקת תקנונים האיגוד. הוא דן בבעיות שצצות ועולות כאן ועכשיו ובוחן אותן לאור הדין הנוהג ולא לפי דין קודם.

קושי נוסף הניצב בפנינו נעוץ בעובדה שבית הדין אינו מסיג את גבולה של האסיפה הכללית של האיגוד.

גם ב"כ העותרים מסכים ששינוי תקנון הוא עניין לאסיפה הכללית לענות בו. לא זו בלבד שהדבר קבוע במפורש בתקנון אלא שנקבע שם כי שינוי כזה דורש החלטה **מיוחדת** של האסיפה הכללית דהיינו החלטה שהתקבלה כדן ברוב שלא יפחת משני שלישים מקולות הבוחרים באסיפה הכללית.

לא מקובל עלינו הניסיון להסוות התעלמות מהתקנון או קריאה לתוכו של סעיף שאינו בנמצא בו כסוג של פרשנות משפטית. פרשנות כזאת היא מטבע ברייתה מלאכותית ואין היא אלא חקיקה שיפוטית מוסווית. כפי שנראה להלן גם אין לה כל הצדקה לגופה.

בהחלטה בעניין מועדון פלדקליין ראשון לציון כנגד החלטת מנהלת הליגה לאמץ את פסיקתו של השופט הבינלאומי הבכיר מר אלמוג בורשטיין החלטה מיום 14.06.2021

נכתב:

" עינינו הרואות, לבית הדין סמכויות לא רק כערכאת ערעור, אולם לאו מילתא זוטרא היא לקבוע שהוא מוסמך לבטל סעיפים בתקנון מתקנוני האיגוד. אחרי ככלות הכול, בית הדין העליון של האיגוד אינו נהנה ממלוא הסמכויות שיש לגופים שיפוטיים כמו בית המשפט העליון. גם במערכת בתי המשפט המסדירה את פעילות בתי המשפט שסמכויותיהם קבועה בחוק בתי המשפט, ביטול הוראה חקוקה, בעיקר כשמדובר בהוראה של המחוקק הראשי אינה מעוגנת בחוק והיא סמכות שנקבעה בפסיקת בית המשפט העליון והשימוש בה על ידי בית המשפט העליון הוא נדיר ונעשה במשורה. אין צורך לקבוע מסמרות בנדון, לגבי סמכות ביטול סעיפים בתקנון זה או אחר של האיגוד, על ידי בית דין זה. שינוי בתקנון האיגוד מצוי בסמכות ייחודית של האסיפה הכללית. כך קובע סעיף 9 (יד) לתקנון האיגוד: " החלטה מיוחדת של האסיפה הכללית תהא דרושה.... לשינוי תקנון האיגוד... "

ספק גדול מאד אם יש לנו סמכות לשנות את התקנון, לרבות על ידי התעלמות מהאמור בו וקביעת כללים אחרים תחתיו..."

ב"כ המשיבים טען בצדק כי כשבהגבלת כהונה המדובר, הנוסח הנוכחי של התקנון מחמיר יותר עם חברי ההנהלה בהשוואה לנוסח מלפני החלטת השינוי משנת 2020.

בנוסח הקודם של התקנון נכתב בסעיף 10 בעניין הגבלת כהונה:

א חברי ההנהלה ייבחרו על ידי האסיפה הכללית, לתקופה של שנתיים בבחירות חשאיות.

.....ג. לא יוכל אדם להיות חבר הנהלה במשך תקופה שתעלה על 8 שנים ברציפות."

מדובר בהגבלת כהונה חלקית. אחרי שחבר הנהלה מכהן ברציפות שמונה שנים הוא חייב תקופת הפסקה שלאחריה הוא יכול לשוב ולכהן למצער, שמונה שנים ברציפות. מר אלמוג בורשטיין מראשי העותר 1 שנכח בדיון, העיד בפנינו כי כיהן כעשרים וחמש שנים כחבר הנהלה, בתקופה תחולת הנוסח הקודם של הגבלת הכהונה.

בנוסח המקורי של הסעיף כל עוד הוא עומד על כנו, בתום הקדנציה הנוכחית של ההנהלה יחול הסעיף וממילא כל מי שירצה לעמוד לבחירה בשנת 2027, לאחר שש שנות כהונה רצופות, לא יוכל לעשות כן. כמובן, שניתן לנסות לשנות אז את הוראת הגבלת הכהונה אולם יש לעשות כן ברוב של שני שלישים מהחברים. ואת חוקיות הדבר יצטרך לבחון בית הדין שיכהן אז.

מגבלות כהונה נפוצות בעיקר במדינות בעלות מערכת פוליטית מסוג דמוקרטיה נשיאותית או דמוקרטיה סמי-נשיאותית... לעיתים המגבלה היא מוחלטת והאדם שמסיים את כהונתו אינו רשאי להתמודד בשנית ולעיתים מדובר בהגבלה על קדנציות רצופות שהאדם יכול לכהן מספר בלתי מוגבל של קדנציות, אך עם "הפסקות" ביניהן". כשבעמותות קא עסקין, אין זה בלתי חוקי לכהן במספר קדנציות בלתי מוגבל. נדרש רק שחבר ההנהלה ייבחר כל פעם מחדש בכל קדנציה, ממילא גם מבחינה מהותית אין ממש בטענת הרטרואקטיביות או האי חוקיות שמעלים העותרים.

בתקנון המצוי של עמותה המופיע בחוק העמותות נאמר :

" תקופת הכהונה

14 (א) הועד יכהן מהיבחרו באסיפה כללית ועד שאסיפה כללית אחרת תבחר ועד חדש ; חבר הועד היוצא יכול להיבחר לועד החדש.

בהנחיות להתנהלות עמותות בהתאם לחוק העמותות, תש"ס-1980 שהוצאה מטעם רשות התאגידים נאמר :

"הנחיית הרשם הינה כי תקופת כהונת הוועד תוגבל ל- 4 שנים, למעט מקרים חריגים בהם אופי העמותה מצדיק כהונה לפרק זמן ממושך יותר. דהיינו, יש לערוך בחירות לוועד העמותה לפחות אחת ל- 4 שנים אלא אם כן חל התקנון המצוי או נקבעה תקופה קצרה יותר בתקנון, יחד עם זאת, אין מניעה כי העמותה תאפשר בחירת אותם חברים לקדנציות נוספות אלא אם כן הדבר הוגבל בתקנון".

אשר על כן העתירה נדחית.

ניתן היום 23.06.2024 שלא בפני בעלי הדין

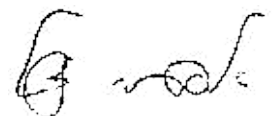
אילן פורת

דיין

פרופ' דניאל מור

אב בית הדין

אסתי נדל

דיינת